

EDUKACJA MUZYCZNA

XVIII

Rada Naukowa 2023

prof. PhDr. Stanislav BOHADLO, CSc., Uniwersytet Hradec Kralove (Czechy)
dr hab. Robert GAWROŃSKI, prof. UJD, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie
doc. prof. Saulius GERULIS, Akademia Muzyczna w Kownie (Litwa)
doc. mgr. art. Karol MEDŇANSKÝ, PhD – Uniwersytet Preszowski w Preszowie (Słowacja)
prof. zw. Vladimir MLINARIĆ, Uniwersytet w Lublanie, Akademia Muzyczna (Słowenia)
prof. Irena PEČIŮRIENĖ, Litewska Akademia Muzyki i Teatru
Wydział Kłajpedzki (Litwa, emerytowana)
prof. dr hab. Remigiusz POŚPIECH, Uniwersytet Wrocławski
dr hab. Maciej ZAGÓRSKI, prof. UJD, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Lista Recenzentów 2023

prof. ThDr. Rastislav ADAMKO, Uniwersytet Katolicki w Ružomberku, (Słowacja)
dr hab. Marcin DYLLA, Westfalski Uniwersytet Wilhelma w Münster, Akademia Muzyczna
w Münster (Niemcy)
prof. dr hab. Magdalena DZIADEK, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
prof. dr hab. Czesław GRAJEWSKI, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie
prof. dr hab. Monika KARWASZEWSKA, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki
w Gdańsku
prof. dr hab. Marcin Tadeusz ŁUKASZEWSKI, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie
prof. Andrzej MOKRY, Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg (Niemcy)
dr hab. Libor MARTINEK, Śląski Uniwersytet w Opawie (Czechy)
dr hab. Lydia MELNYK, Narodowa Akademia Muzyczna im. Mykoły Łysenki we Lwowie (Ukraina)
dr hab. Aneta ROGALSKA-MARASIŃSKA, Uniwersytet Łódzki
dr hab. Krzysztof ROTTERMUND, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu
dr hab. Katarzyna SUSKA-ZAGÓRSKA, Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie
dr hab. Natalia SYROTYŃSKA, Narodowa Akademia Muzyczna im. Mykoły Łysenki
we Lwowie (Ukraina)

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Edukacja Muzyczna

XVIII

Częstochowa 2023

Zespół redakcyjny:

Marta POPOWSKA (redaktor naczelny)
Luba KYYANOVSKA (redaktor); Artur ŻYWIOŁEK (redaktor); Adam REGIEWICZ (redaktor);
Wojciech GURGUL (redaktor); Paulina UCIEKLAK-JEŻ (redaktor statystyczny); Dariusz JAWORSKI
(redaktor językowy – j. polski); Bartłomiej SANECKI (redaktor językowy – j. angielski); Artur WAGNER
(redaktor językowy – j. angielski); Marek KUDRA (sekretarz redakcji)

Redaktor naczelna wydawnictwa
Paulina PIASECKA-FLORCZYK

Korekta:
Bartłomiej SANECKI (język angielski);
Artur WAGNER (język angielski)

Przygotowanie do druku
Zespół

Projekt okładki
Sławomir SADOWSKI

Na okładce wykorzystano fragment rękopisu Edwarda Bogusławskiego
Sekwencje na sopran i zespół kameralny (2003)

ROCZNIK ZAŁOŻONY PRZEZ MARTĘ POPOWSKĄ W ROKU 2005

PISMO RECENZOWANE INDEKSOWANE W BAZACH:
Bazhum, CEJSH, Central and Eastern European Online Library, DOAJ, EBSCO, ERIH Plus,
Index Copernicus, InfoBase Index, Most Wiedzy, Polska Bibliografia Naukowa

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Czasopismo dostępne również online
Strona internetowa czasopisma www.edukacjamuzyczna.ujd.edu.pl
e-mail: redakcja.em@ujd.edu.pl

Niniejszy tom czasopisma „Edukacja Muzyczna” został dofinansowany z programu Ministerstwa
Edukacji i Nauki „Rozwój Czasopism Naukowych” (nr grantu RCN/SP/0407/2021/1).

This volume of the “Musical Education” journal has been funded by the Ministry of Science
and Higher Education under the “Development of Scientific Journals” programme
(grant no. RCN/SP/0407/2021/1).

© Copyright by Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie oraz autorzy,
pewne prawa zastrzeżone. Licencja Creative Commons – Uznanie autorstwa
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>)
Częstochowa 2023

ISSN 2545-3068

eISSN 2719-4922

Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie
42-200 Częstochowa, al. Armii Krajowej 36A
www.ujd.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@ujd.edu.pl

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Od redaktora	9
Editor's Foreword	13
ARTYKUŁY / ARTICLES	
Wioleta MURAS	
Walce fortepianowe w twórczości Aleksandra Zarzyckiego (1834–1895)	19
Piano Waltzes in the Works of Aleksander Zarzycki (1834–1895) (Abstract)	34
Wioleta MURAS	
Piano Waltzes in the Works of Aleksander Zarzycki (1834–1895)	35
Walce fortepianowe w twórczości Aleksandra Zarzyckiego (1834–1895) (Streszczenie)	50
Witold WILCZEK	
Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914) – zapomniany kompozytor rosyjskiego srebrnego wieku. Przyczynek do dalszych badań	51
Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914): the Forgotten Composer of the Russian Silver Age. A Contribution to Further Research (Abstract)	79
Witold WILCZEK	
Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914): the Forgotten Composer of the Russian Silver Age. A Contribution to Further Research	81
Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914) – zapomniany kompozytor rosyjskiego srebrnego wieku. Przyczynek do dalszych badań (Streszczenie)	108
Tomasz BARANOWSKI	
Stanisław Moniuszko jako pedagog	109
Stanisław Moniuszko as a Teacher (Abstract)	121
Tomasz BARANOWSKI	
Stanisław Moniuszko as a Teacher	123
Stanisław Moniuszko jako pedagog (Streszczenie)	135
Luba KYANOVSKA	
Opery Mykoły Łysenki w kontekście romantycznych szkół słowiańskich XIX wieku	137
Operas by Mykola Lysenko in the Context of Romantic Slavic Schools of the 19th Century (Abstract)	153

Luba KYYANOVSKA	
Operas by Mykola Lysenko in the Context of Romantic Slavic Schools of the 19th Century	155
Opery Mykoły Łysenki w kontekście romantycznych szkół słowiańskich XIX wieku (Streszczenie)	171
Miriam ŽIARNA	
An Outline of the Repertoire of Songs Created From Romanticism to Modernism by Slovak Composers Based on Foreign Language Poetry	173
Zarys repertuaru pieśni tworzonych od romantyzmu do modernizmu przez słowackich kompozytorów do poezji obcojęzycznej (Streszczenie)	190
Małgorzata ŻEGLEŃ-WŁODARCZYK	
Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku	191
Tommaso Giordani's Solo Sonatas for the English Guitar as an Example of Guitar Literature from the Second Half of the 18th Century (Abstract)	224
Małgorzata ŻEGLEŃ-WŁODARCZYK	
Tommaso Giordani's Solo Sonatas for the English Guitar as an Example of Guitar Literature from the Second Half of the 18th Century	225
Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku (Streszczenie)	257
Wojciech GURGUL	
Tematyka gitarowa na łamach „Poradnika Muzycznego” (1947–1989) i „Przeglądu Muzycznego” (1990–1991)	259
The Guitar in the Polish Music Periodicals “Poradnik Muzyczny” (1947–1989) and “Przegląd Muzyczny” (1990–1991) (Abstract)	277
Wojciech GURGUL	
The Guitar in the Polish Music Periodicals “Poradnik Muzyczny” (1947–1989) and “Przegląd Muzyczny” (1990–1991)	279
Tematyka gitarowa na łamach „Poradnika Muzycznego” (1947–1989) i „Przeglądu Muzycznego” (1990–1991) (Streszczenie)	297
Anna RUTKOWSKA	
Gitarystyka w dorobku naukowym Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk	299
Guitar Music in the Academic Output of the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences (Abstract)	309
Anna RUTKOWSKA	
Guitar Music in the Academic Output of the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences	311
Gitarystyka w dorobku naukowym Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk (Streszczenie)	321

RECENZJE I SPRAWOZDANIA / REVIEWS & REPORTS

Monika KARWASZEWSKA

Wojciech Gurgul, *Zofia Zdziennicka-Bergerowa. Wirtuozka cytry, kompozytorka i działaczka społeczna*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie 2023, ISBN 978-83-66536-88-2, ss. 156 325

Monika KARWASZEWSKA

Wojciech Gurgul, *Zofia Zdziennicka-Bergerowa. Wirtuozka cytry, kompozytorka i działaczka społeczna* [*Zofia Zdziennicka-Bergerowa. Zither Virtuoso, Composer and Social Activist*], Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie 2023, ISBN 978-83-66536-88-2, pp. 156 331

Marcin KUŹNIAR

Sprawozdanie z III Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców *Oblicza gitary w badaniach naukowych*, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie, Częstochowa, 26–27 kwietnia 2023 roku 337

Marcin KUŹNIAR

Report on the 3rd International Scientific and Artistic Conference of PhD Students and Young Scientists *The Guitar in Scientific Research*, Jan Dlugosz University in Częstochowa, 26–27 April 2023 343

Od redaktora

Tom 18. rocznika „Edukacja Muzyczna” zawiera dziesięć pozycji, w tym osiem artykułów naukowych oraz dwa teksty znajdujące się w dziale *Recenzje i sprawozdania*. Warto dodać, że wszystkie treści opublikowane w niniejszym tomie prezentowane są w języku angielskim, a większość z nich tłumaczona jest z języka polskiego, i tę pierwotną wersję polskojęzyczną publikujemy również, z wyjątkiem jednego artykułu, który został przetłumaczony z języka słowackiego.

Część pierwszą tomu, zatytułowaną *Artykuły*, otwiera praca **Wiolety Muras** pt. *Walce fortepianowe w twórczości Aleksandra Zarzyckiego (1834–1895)*. Opracowanie to jest efektem realizacji grantu: *Źródła do badań nad działalnością kompozytorską, pianistyczną oraz kulturalną Aleksandra Zarzyckiego (1834–1895)*, który w ramach programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (IDUB) przeprowadzony był na Uniwersytecie Wrocławskim. Opracowanie Wiolety Muras koncentruje się na analizie stylokrytycznej pięciu mało znanych dziś kompozycji A. Zarzyckiego. Trzy z analizowanych walców są większych rozmiarów i należą do utworów koncertowych. Cechuje je różnorodność pomysłów melodycznych i wirtuozowski charakter. Pozostałe dwa należą do gatunku miniatury instrumentalnej. Artykuł powinien zainteresować przede wszystkim pianistów, potencjalnych wykonawców tych utworów, są to bowiem dzieła, które do tej pory nie doczekały się nagrania płytowego, na które zapewne zasługują jako kompozycje bardzo interesujące i stawiające przed wykonawcą wysokie wymagania techniczne oraz interpretacyjne. Zarzycki skomponował je z myślą o sobie jako wykonawcy, a sam był znakomitym pianistą wirtuozem.

Problematyce muzyki fortepianowej poświęcony jest również kolejny artykuł – **Witolda Wilczka**, zatytułowany *Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914) – zapomniany kompozytor rosyjskiego srebrnego wieku. Przyczynek do dalszych badań*. Jak informuje w podtytule autor, praca ma na celu zwrócenie uwagi na dorobek kompozytorski tego zapomnianego dziś twórcy. Artykuł przedstawia zatem kompozytora A. Stanczinskiego na tle zarysu kontekstu kulturowego Rosji przełomu XIX i XX wieku. Ukazuje wrażliwą i skomplikowaną osobowość twórcy targanego chorobą i niesprzyjającymi okolicznościami losu. Autor przytacza również charakterystykę stylu kompozytora. Najpierw przedstawia zestawienie jego utworów według własnej koncepcji, polemizując z wcześniejszymi klasyfikacjami muzykologów Ch. Hepburna i V. Loginovej. Następnie koncentruje się na inspiracjach twórczych i technice kompozytorskiej Stanczinskiego. W podsumowującym zakończeniu wylicza charakterystyczne cechy autonomicznego stylu kompozytora.

Kolejny artykuł, napisany przez **Tomasza Baranowskiego**, pt. *Stanisław Moniuszko jako pedagog*, opiera się na dobrze znanym materiale źródłowym, pochodzącym głównie z listów Moniuszki oraz wspomnień jego uczniów i przyjaciół. Po raz pierwszy jednak ukazuje syntetycznie zawarte w nich informacje na tytułowy temat. W okresie wileńskim Moniuszko udzielał lekcji prywatnych, następnie w Warszawie pracował jako profesor Instytutu Muzycznego. Jak pisze autor – o

pedagogicznych aspiracjach [...] Moniuszki oraz o wadze, jaką przywiązywał do swojej roli nauczyciela, świadczą w dużym stopniu opracowane przezeń materiały dydaktyczne

– oraz dodaje, że ojciec polskiej opery narodowej

[...] cieszył się wśród uczniów wielkim autorytetem i wychował kilkunastu znakomitych absolwentów, [...] wszyscy byli w zasadzie słuchaczami kursów zbiorowych z przedmiotów teoretyczno-muzycznych; trudno natomiast mówić o Moniuszce jako o mistrzu, który przekazałby ewentualnemu następcy tajniki swego warsztatu kompozytorskiego.

Ukraińska autorka **Luba Kyyanovska** w artykule pt. *Opery Mykoły Łysenki w kontekście romantycznych szkół słowiańskich XIX wieku* porusza problematykę wciąż w Polsce zbyt mało znaną, dotyczącą opery romantycznej w twórczości narodowego kompozytora Ukrainy, którego dorobek twórczy w tym zakresie plasuje go wśród grona przedstawicieli opery słowiańskiej. Autorka przytacza na to liczne argumenty. Główny akcent położony został na znaczeniu twórczości Łysenki w aspekcie „wieszczki narodowej”. W pracy uwzględniono też porównanie jego dorobku operowego z analogicznym gatunkiem opery narodowej w spuściźnie przedstawicieli innych słowiańskich szkół narodowych. Zwrócono też uwagę na szereg cech wspólnych, łączących większość kompozytorów słowiańskich, szkół operowych.

Miriam Žiarna – autorka reprezentująca środowisko naukowe Słowacji – przedstawia tekst (tylko w języku angielskim) pt. *An Outline of the Repertoire of Songs Created From Romanticism to Modernism by Slovak Composers Based on Foreign Language Poetry [Zarys repertuaru pieśni tworzonych od romantyzmu do modernizmu przez słowackich kompozytorów na podstawie poezji obcojęzycznej]*. Artykuł stanowi pierwszą część szerszego opracowania i ma charakter przyczynkowski. Celem pracy, o czym informuje autorka, jest

[...] nie tylko przedstawienie przeglądu świeckich pieśni słowackich kompozytorów, które są prawie nieznanne poza Słowacją, ale także dostarczenie bodźca do dalszych szczegółowych badań w formie węższych i bardziej zorientowanych tematycznie artykułów.

Kolejne trzy teksty poruszają problemy muzyki gitarowej. Pierwszy z nich, autorstwa **Małgorzaty Żegleń-Włodarczyk** pt. *Sonaty solowe na gitarę angielską Tommasa Giordaniego jako przykład literatury gitarowej II połowy XVIII wieku*, przedstawia sześć sonat solowych, pochodzących ze zbioru *Six Solos for a Guitar with a thorough Bass for the Harpsicord, and one Trio for a Guitar, Violin and*

Bass. Utwory te skomponowane zostały na *guitar* (gitara angielska) i transkrybowane na gitarę klasyczną przez autorkę. Były one przedmiotem jej dysertacji doktorskiej, w której zostały szczegółowo omówione i po raz pierwszy w historii fonografii nagrane przez Małgorzatę Żegleń-Włodrczyk (gitara klasyczna) i Paulinę Tkaczyk-Cichoń (klawesyn). Praca omawia te utwory, które na drodze rozwoju sonaty wpisują się w okres przejściowy między barokiem a klasycyzmem. Autorka wskazuje również na walory dydaktyczne tych utworów, które – według niej –

pozwalają poznać współczesnym gitarzystom [...] zapomniany dziś instrument – *guitar* – oraz zawartą w aplikaturze technikę gry i naturalną dla niego artykulację.

Wojciech Gurgul, w artykule zatytułowanym *Tematyka gitarowa na łamach „Poradnika Muzycznego” (1947–1989) i „Przeglądu Muzycznego” (1990–1991)*, koncentruje się na przedstawieniu treści dotyczących gitary, publikowanych w dwóch czasopismach muzycznych, które były w ubiegłym wieku głównym forum wymiany myśli oscylujących wokół problematyki w zakresie tego instrumentu w Polsce. Jak pisze autor, na łamach tych periodyków

[...] publikowano m.in. artykuły historyczne i metodyczne poświęcone tematyce gitarowej, relacje z wydarzeń poświęconych gitarze, recenzje wydawnictw przeznaczonych na ten instrument, a także wiele kompozycji oryginalnych oraz opracowań na gitarę solo i zespoły z udziałem gitary.

Konstatacja pracy wskazuje na ważność publikowanych w periodykach treści, które autor ocenia jako „istotne źródło do badań nad historią polskiej gitarystyki”. Są to między innymi relacje z pionierskich w Polsce wydarzeń gitarowych, czy świadectwa działalności zasłużonych postaci polskiej sceny gitary klasycznej. Zdaniem autora, część artykułów metodycznych nie straciła na aktualności, a niektóre wręcz wyprzedziły w chwili publikacji swoją epokę i są aktualne również dzisiaj. Dodaje ponadto, że artykuły historyczne przynoszą często unikatowe w polskim piśmiennictwie muzycznym informacje, szczególnie te autorstwa zagranicznych twórców. Istotny również materiał według autora stanowią dodatki nutowe, w których znaleźć można interesujące opracowania oraz wydania muzyki oryginalnej pisanej na gitarę.

Część *Artykuły* zamyka tekst **Anny Rutkowskiej** pt. *Gitarystyka w dorobku naukowym Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk*, który z kolei omawia wszystkie publikacje, jakie ukazały się w polskim czasopiśmie muzykologicznym „Muzyka”, wydawanym od kwietnia 1950 roku do dziś przez Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk (dawniej Państwowy Instytut Sztuki). Celem pracy było odnalezienie wzmianek dotyczących gitary klasycznej oraz omówienie kontekstów, w jakich się one pojawiły.

W dziale *Recenzje i sprawozdania* publikujemy dwa teksty. Pierwszy z nich, napisany przez **Monikę Karwaszewską**, to recenzja monografii naukowej Woj-

ciecha Gurgula, pt. *Zofia Zdziennicka-Bergerowa. Wirtuozka cytry, kompozytorka i działaczka społeczna*, która to monografia ukazała się w 2023 roku nakładem Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie. Publikacja ta poszerza dotychczas niepełny stan wiedzy w literaturze muzykologicznej na temat polskiej artystki.

Na zakończenie tomu **Marcin Kuźniar** przedstawia sprawozdanie z *III Konferencji Naukowo-Artystycznej Doktorantów i Młodych Naukowców. Oblicza gitary w badaniach naukowych*, która odbyła się w Uniwersytecie Humanistyczno-Przyrodniczym im. Jana Długosza (obecnie Uniwersytet Jana Długosza) w Częstochowie, w dniach 26–27 kwietnia 2023 roku. Kolejna, czwarta już edycja tego wydarzenia, które pretenduje do rangi konferencji międzynarodowej, pojawi się już wkrótce, w dniach 17–18 kwietnia 2024 roku. Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie www.muzyka.ws.ujd.edu.pl oraz na profilu konferencji na Facebooku (Facebook: /konferencja.gitaraujd).

Publikacja 18. tomu rocznika „Edukacja Muzyczna” zbiega się z nową odsłoną strony internetowej naszego czasopisma, która została zmodernizowana i poszerzona m.in. o prezentację statystyk. Założyliśmy również profil „Edukacji Muzycznej” na Facebooku. Gorąco zapraszamy wszystkich czytelników do odwiedzenia naszej nowej strony internetowej pod adresem www.edukacjamuzyczna.ujd.edu.pl.

Marta Popowska

Editor's Foreword

Volume 18 of the "Musical Education" annual journal contains eight articles and two texts in the *Reviews and Reports* section. It is worth noting that all the contents published in this volume are featured in English. Most of them have been translated from Polish, and the original Polish language versions are also available, with the exception of a single article translated from Slovak.

The first section of the volume, entitled *Articles*, is opened by **Wioleta Muras'** paper *Piano Waltzes in the Works of Aleksander Zarzycki (1834–1895)*. This study came about as a result of the *Sources for research on the composing, pianistic and cultural activity of Aleksander Zarzycki (1834–1895)* grant, which was carried out as part of the "Initiative of Excellence – Research University" programme at the University of Wrocław. Wioleta Muras' work focuses on the stylistic analysis of five little-known compositions by Zarzycki. Three of the pieces in question are larger in size and fall into the category of concert works. They are characterised by a diversity of melodic ideas and virtuosic nature. The remaining two belong to the genre of instrumental miniature. The article should be especially appealing to pianists and potential performers of these pieces, as they have not yet been recorded despite being extremely interesting and demanding high technical and interpretative standards in performance. As an excellent virtuoso pianist, Zarzycki composed them with himself as the performer in mind.

Piano music is also the subject of the subsequent article entitled *Aleksiej Stanczinski [Aleksey Stanchinsky] (1888–1914): the Forgotten Composer of the Russian Silver Age. A Contribution to Further Research* by **Witold Wilczek**. As indicated in the subtitle, the paper aims to draw attention to the compositional legacy of this forgotten artist. The article presents composer Stanchinsky in the cultural context of Russia at the turn of the 20th century, portraying the sensitive and complex personality of an artist tormented by illness and adverse circumstances. The author also provides an overview of the composer's style and presents his own classification of the composer's works, disputing the earlier propositions of musicologists Ch. Hepburn and V. Loginova. Afterwards, focus is placed on Stanchinsky's artistic inspirations and compositional technique. In the conclusion, the author enumerates the distinctive features of the composer's autonomous style.

The next article, *Stanisław Moniuszko as a Teacher* by **Tomasz Baranowski**, is based on well-known material primarily derived from Moniuszko's letters and the memoirs of his students and friends. It constitutes a first-ever synthesis of the information contained in these sources. During his Vilnius period, Moniuszko gave private lessons and then worked in Warsaw as a professor at the Music Institute. According to the author of the article,

[t]he teaching materials which Moniuszko prepared for his students demonstrate his pedagogical aspirations and the importance he attached to his role as a teacher.

Furthermore, he adds that the father of Polish national opera

enjoyed considerable standing among his students, and nurtured more than a dozen brilliant graduates.

Nevertheless, the author points out that

it is difficult to speak of Moniuszko as the kind of master who would pass on the secrets of his compositional craft to a potential successor.

In an article entitled *Operas by Mykola Lysenko in the Context of Romantic Slavic Schools of the 19th Century*, Ukrainian author **Luba Kyyanovska** addresses an issue that is relatively unknown in Poland, i.e. romantic opera in the works of Ukraine's national composer Mykola Lysenko. The author presents numerous arguments to support the claim that his output in this field places him among the exponents of Slavic opera. The main emphasis is on the importance of Lysenko's works in the context of his reputation as a "national bard". The paper also features a comparison of his operatic oeuvre with the legacy of the representatives of other Slavic national schools. It also draws attention to a number of common features shared by most Slavic opera composers.

Miriam Žiarna – an author representing the academic community of Slovakia – presents a text (available only in English) entitled *An Outline of the Repertoire of Songs Created From Romanticism to Modernism by Slovak Composers Based on Foreign Language Poetry*. The article constitutes the first part of a larger study and has a contributory character. The aim of the work, as indicated by the author, is

[...] not only to provide an overview of the secular song works by Slovak composers, which are almost unknown outside Slovakia, but also to provide a stimulus for further detailed study in the form of narrower and more subject-oriented contributions.

The next three texts address issues pertaining to guitar music. The first of them, *Tommaso Giordani's Solo Sonatas for the English Guitar as an Example of Guitar Literature from the Second Half of the 18th Century* by **Małgorzata Żegleń-Włodarczyk** presents six solo sonatas from the collection *Six Solos for a Guitar with a thorough Bass for the Harpsicord, and one Trio for a Guitar, Violin and Bass*. The pieces were composed for the guittar (otherwise known as the English guitar) and transcribed for the classical guitar by the author of the article. They were discussed in detail in her doctoral dissertation and recorded for the first time in history by the author, Małgorzata Żegleń-Włodarczyk, (classical guitar) and Paulina Tkaczyk-Cichoń (harpsichord). Due to their developmental features, the compositions fit into the transitional period between the Baroque and Classicism. The author also highlights the didactic value of the pieces, which – according to her –

give modern guitarists an opportunity to come into contact with an instrument that is now largely forgotten, together with the articulation and playing technique contained in its fingering.

In an article entitled *The Guitar in the Polish Music Periodicals "Poradnik Muzyczny" (1947–1989) and "Przegląd Muzyczny" (1990–1991)*, **Wojciech Gurgul** focuses on presenting guitar-related contents published in two music periodicals which were the main forum for exchanging ideas concerning this instrument in the 20th-century Poland. According to the author,

[t]hese journals published historical and methodological articles on the guitar, reports on guitar events, reviews of publications for the instrument, and original compositions and arrangements for guitar solo as well as for ensembles with the guitar.

The conclusion of the work highlights the importance of the contents published in these periodicals, which the author finds to be "an important source for researching the history of Polish guitar music". They include reports from pioneering guitar events in Poland and accounts of the activities undertaken by distinguished figures of the Polish classical guitar scene. According to the author, some of the methodological articles have not lost their relevance, and some were ahead of their time, remaining relevant even in the present day. Furthermore, he adds that the historical articles, particularly those written by foreign authors, provide information which is unique in Polish music literature. In the author's view, the sheet music supplements containing interesting arrangements and editions of original music also constitute an important material.

The *Articles* section ends with **Anna Rutkowska's** text entitled *Guitar Music in the Academic Output of the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences*, discussing all publications which have appeared in the Polish musicological periodical "Muzyka", published from April 1950 to the present day by the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences (formerly State Institute of Art). The aim of the work was to find mentions of the classical guitar and discuss the contexts in which they appeared.

Two texts appear in the *Reviews and Reports* section. The first of them, written by **Monika Karwaszewska**, is a review of a scholarly monograph by Wojciech Gurgul entitled *Zofia Zdziennicka-Bergerowa. Zither Virtuoso, Composer and Social Activist*, which was released in 2023 under the imprint of the Publishing House of the Jan Długosz University in Częstochowa. The publication in question expands on the previously incomplete state of knowledge regarding the Polish artist.

The volume concludes with **Marcin Kuźniar's** report on the *3rd Scientific and Artistic Conference of PhD Students and Young Scientists "The Faces of the Guitar in Scientific Research"*, which was held at the Jan Długosz University in Częstochowa on 26–27 April 2023. The fourth edition of this event, which aspires to the status of an international conference, will take place soon, i.e.

on 17–18 April 2024. More information about this event can be found at www.muzyka.ws.ujd.edu.pl and on the conference's Facebook page (Facebook: /konferencja.gitaraujd).

The publication of the eighteenth volume of “Musical Education” coincides with the launch of an updated version of our journal's website, which has been modernised and now includes statistical data and other enhancements. We are also now on Facebook. All readers are warmly invited to visit our new website at www.edukacjamuzyczna.ujd.edu.pl.

Marta Popowska